

Hvis tro kan flytte bjerge, hvad kan viden så flytte?

Jeg havde den store glæde at deltage i Forskningens Dag 2017 og igen bevidne en meget flot forskningsindsats i vores hospitalsenhed.

Lige netop i disse år er det vigtigt, at vi alle slutter op om forskningen og forskningens betydning. Det skal vi gøre af hensyn til vore patienter, af hensyn til vores egen forståelse af, at sundhedsarbejde er videnskabeligt funderet, og vi skal gøre det for at sikre vores hospitals betydning som en aktiv forskningsinstitution.

I seneste udgave af Dagens Medicin er der en artikel med overskriften: *Det postfaktuelle angreb på lægers autoritet.*

Stadig flere patienter lytter ikke til argumenter fra sundhedsmyndighedernes side. Som de skriver, "Videnskab og forskningsresultater er grundlag for alt, hvad der sker i sundhedsvæsenet", og en filosofiprofessor (Vincent Hendricks) fortsætter, "hvis brugerne indtager en position, hvor etableret videnskab underkendes eller vurderes værende på linje med alternative og udokumenterede behandlinger, så er det massivt udfordrende for sundhedsvæsenet." Her kommer eksemplerne med modstanden mod HPV-vaccine eller i det hele taget antivaccinationisters kampagner. At forfærdelige sygdomme kan undgås ved vaccination synes at være glemt.

Vi må forberede os på, at "fake news" og konspirations teorier via sociale medier bliver delt i et voldsomt omfang, og at befolkningen ikke kan skelne saftige reportager fra solid evidens.

I 1700-tallet havde vi oplysningstiden. Formålet var at bringe den rationelle erkendelse ud til bredere kredse end de lærdes ved at bruge folkesprogene. Forskning, viden og oplysning er en folkelig autoritet, som kan udfordre magtens autoritet.

Det har nogle magthavere ikke altid kunnet lide. Og videnskabshistorie er fyldt med beretninger, om magtsystemer, der har undertrykt, forfulgt og forsøgt at udrydde bærere af ny viden. Vi oplever igen i 2017, at visse magtmennesker mener, at viden

og sandheder er relative størrelser, som man kan påvirke med intensiv propaganda og fake-news.

Det er vores opgave blandt andet at gøre forskningen alment forståelig i stedet for at gemme sig bag et indforstået nørdet forskersprog, som kun få forstår. Min gamle læremester sagde, at hvis ikke jeg kunne forklare det for menigmand, så var det, fordi jeg ikke selv havde forstået det. Det har jeg nogle gange tænkt på, når man overværer diskussioner, hvor taktikken er "hvis ikke du kan overbevise ham, så forvir ham". Tænk på oplysningstidens idealer.

Hvis tro kan flytte bjerge, hvad kan viden så flytte?

Viden kan sikre, at det er de rigtige bjerge, der flyttes. Med tro kan man ikke være sikker.

Som videnskabeligt uddannede ved vi, at man skal vide, ikke tro. At bekende sig til viden er også at bekende sig til skepsis, når et bombastisk udsagn bliver præsenteret.

At afvise viden er van-vid.

Kunst er det, man ikke kan, for hvis man kan det, er det jo ingen kunst!

Forskning handler om det, man ikke ved, for hvis man ved det, er det jo ikke forskning.

Forskning er også det hårde seje træk, som kræver den gode undren, det gode spørgsmål, den gode ide, og den møjsommelige indsamling, fortolkning og præsentation af data. Og så må man hele tiden være forberedt på, at resultatet ikke understøtter hypotesen. Men hvis svaret er stærkt underbygget, så et negativt svar også et godt svar.

Gennem forskning får vi ny viden: Noget skal gøres på en anden måde, noget skal I holde op med. Noget af det, vi gør i dag, er næppe det rigtige. En gang troede man, at diarre skulle behandles med væskerestriktion. At højt blodtryk var godt for den diabetiske nyre.

I fremtiden vil man se tilbage med mild overbærenhed på noget af det, vi gør i dag.

Fordi forskningen har bragt os videre.

Skab viden – videnskab.